

Anna Ślósarz
aslosarz@up.krakow.pl
Instytut Filologii Polskiej
Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN
Kraków

Media na lekcjach angielskiego w Australii

Nauczanie języka ojczystego to wprowadzanie w świat rodzimej kultury oraz kształcenie umiejętności komunikowania się we współczesnym świecie. Australijska szkoła, ze względu na konieczność wdrożenia do życia w wielokulturowym, postkolonialnym i wysoko zorganizowanym społeczeństwie, kształci te umiejętności ze szczególną odpowiedzialnością. Wspólny kanon kulturowy związany z językiem angielskim jest bowiem gwarantem spójności państwa. Natomiast wykorzystywanie technologii komputerowej w nauczaniu pozwala na podwyższenie jego skuteczności oraz praktyczne kształcenie potrzebnych współczesnemu człowiekowi nawyków komunikacyjnych.

Cel, przedmiot i sposób badania

Celem było zbadanie sposobów wykorzystywania technologii komputerowych w nauczaniu języka angielskiego w dwu wybranych stanach Australii: Nowa Południowa Walia i Zachodnia Australia – na poziomie Stage 6, czyli 11. i 12. roku nauki, odpowiedników ostatnich dwu klas licealnych w Polsce. Pod uwagę wzięto *English Stage 6. Prescriptions: Area of Study, Electives and Texts. Higher School Certificate 2009-2012*, *English – Suggested Text List*, wybrane materiały metodyczne dla nauczycieli, wywiady oraz obserwacje, zebrane podczas hospitacji lekcji w *Homebush Boys High School* w Sydney.

Nowa Południowa Walia

W Nowej Południowej Walii jako teksty pomocnicze w nauczaniu języka angielskiego zalecane są w dokumencie *English Stage 6 Prescriptions* nie tylko proza fikcyjna (*prose fiction*, 34%), poezja (20%), film (14%), dramat (13%), proza *non-fiction* (13%), dzieła Szekspira (3%), lecz także media (2%) i multimedia (1%). Dokument 24 razy odwołuje się do internetowych źródeł, polecając np. dostęp do wierszy Joanne Burns, Stewarta Douglasa, Denise Levertov, portali *National Museum of American History* i *Making Multicultural Australia* (sześciokrotnie). Odesłano też do dokumentu *HSC English Prescriptions. Standard speeches 2009-2012* i zamieszczonych w nim mów, np. Martina Luthera Kinga *Miałem sen* (1963), Johna F. Kennedyego *Przemówienie inauguracyjne* (1961), Indiry Gandhi *Prawdziwe wyzwolenie kobiet* (1980), a na poziomie zaawansowanym do dokumentu *HSC English Prescriptions: Advanced Speeches* oraz przemówień prezydenta Egiptu Anwara Sadata *Statement to the Knesset* (20 XI 2010 r.) i premiera Australii P. J. Keatinga *Uroczystości pogrzebowe nieznanego australijskiego żołnierza* (11 XI 1993). Zalecono też materiał pomocniczy *Workplace and Community Texts*, zawierający przykłady tekstów, koniecznych w życiu społecznym, np. list motywacyjny,

CV, aplikacja, rozmowa kwalifikacyjna, a także rządowe i policyjne materiały na temat przeciwdziałania dyskryminacji i prześladowaniom, bezpieczeństwa drogowego, odpowiedzialnego urzędowania prywatnie, stosunku do uchodźców, publikowania, podróżowania, bezpiecznej pracy. Odesłano też do dokumentu *Academic English. English Stage 6*, zawierającego wskazówki, dotyczące m.in. badań on-line (wyszukiwania i oceny wiarygodności stron) i czytania tekstów z Internetu (zwracania uwagi na właściciela strony, cel jej utworzenia, znaczenie grafiki, koloru, ruchu, dźwięku, układu graficznego, jakość polecanych hiperłączy, rodzaj używanego języka), a w następnym dziale omówiono plagiat, parafrazowanie i skróty. Tak dobrane materiały świadczą o dobrej współpracy państwowych instytucji, dzięki czemu treści nauczania zyskują wiarygodność i praktyczną przydatność.

a. Media: serial telewizyjny

Dział *Media* reprezentuje w dokumencie *English Stage 6* serial *SeaChange* w reżyserii Deborah Cox, prezentowany w telewizji *Australian Broadcasting Corporation* w 2004 r. Serial ten został wkomponowany w dział tematyczny *Experiences Through Language* i moduł *Distinctively Visual*, dotyczący językowych sposobów kreowania obrazów i determinowania znaczeń, a także oddziaływania na interpretację.

Strona internetowa serialu zawiera informacje na temat problematyki poszczególnych odcinków, fotografie pokazanych budynków, temat muzyczny, interaktywne charakterystyki bohaterów, ich portrety i związane z nimi motywy muzyczne, interaktywną mapkę wykreowanej miejscowości, księgę gości. Serial prezentuje zatem nie tylko sposoby używania języka przez ludzi z różnych środowisk, lecz także zapoznaje z australijską kulturą poprzez wątek fabularny: Australia świętuje stulecie powstania (odcinek *Playing with Fire*), życie koncentruje się na wybrzeżu oceanu, w imię gospodarczego racjonalizmu postępuje centralizacja urzędów (*Law and Order*), rozwija się handel nieruchomościami (*Not Such Great Expectations*), ludzie często zmieniają miejsca zamieszkania, panują upały itp. Natomiast informacje o filmowanych miejscach i ich obecnym przeznaczeniu wiążą emocjonalnie widzów z lokalnymi społecznościami, zwłaszcza w stanie Victoria: pierwowzory domów Laury i Maxa znajdują się realnie w Barvon Heads k. Geelong, Caravan Park w South Werribee, dom Jelly na przedmieściach Melbourne, Pearl Bay Co-op w Black Rock, sąd w Williamstown, posterunek policji w Newport, natomiast Tropical Star Hotel i urząd Boba w St. Leonards (przedmieścia Sydney). Serial telewizyjny – odwołujący się do konwencji przekazu na żywo, dostarcza iluzji rzeczywistości [Ames, 1997, s. 265] i przekazuje ją ze szczególną siłą przekonywania, co jest w nauce angielskiego istotne w przypadku dzieci imigrantów, które nierzadko posługują się w domu językiem mniejszościowym.

b. Multimedia: portale internetowe, Wikipedia

Dokument *English Stage 6 Prescriptions* zobowiązuje nauczyciela do omówienia w każdym z trzech wybranych działów tematycznych różnych typów tekstów (s. 9). Media i multimedia zostały uwzględnione na równi z tekstami *non-fiction* lub filmem, tzn. ich wybór jest alternatywny. Świadczy to o różnych przyzwyczajeniach nauczycieli i rozmaitych potrzebach zespołów.

Multimedia zalecono do opracowania tematu *Historia i pamięć (History and Memory)*, proponując w dziale *Nonfiction or Multimedia* odwiedzenie portalu *Smithsonian National Museum of American History September 11 website*. Realizacja tego tematu obejmuje też studiowanie powieści Maxine Hong Kingston *The Woman Warrior: Memoirs of a Girlhood Among Ghosts* (1989) albo Petera Careya *The True History of the Kelly Gang*, filmu Stefana Frearsa *Królowa (The Queen, Wielka Brytania-Francja-Włochy 1996)*, związanego ze śmiercią księżnej Diany, wybranych wierszy Denise Levertov (1923-1997) oraz prozy dokumentalnej Marka Raphaella Bakera *The Fiftieth Gate* (na temat Żydów, przybyłych do Australii z Polski po II wojnie światowej).

Multimedia zostały też włączone po raz drugi – do tematu *Przynależność (Belonging)*, zalecającego omówienie jednej z trzech powieści (Alan Baillie *The China Coin*, Ruth Praver Jhabvala *Heat and Dust*, Tara June Winch *Swallow the Air*), jednego z dwu dramatów (Willy Russell *Educating Rita* albo Jane Harrison „*Rainbows End*”), wierszy Petera Skrzyneckiego albo Emily Dickinson oraz wspomnień Alice Pung *Unpolished Gem*. W dziale *Film lub multimedia* zalecono natomiast dwa filmy: *Polowanie na króliki* w reż. Phillipa Noice (*Rabbit Proof Fence, Australia 2003*) i *Billy Elliott* Stephena Daldry (Francja-Wielka Brytania 2000) alternatywnie z pięcioma podstronami portalu *Making Multikultural Australia: Multikulturalna historia Australii, Co wiesz o multikulturalnej Australii?*, *Multikulturalna Biblioteka Naukowa, Przedmioty e-nauczania, Hotwords* (popularne słowa i zwroty dotyczące głównie polityki imigracyjnej).

Ponadto przy realizacji tematu *Globalna wioska* uczniowie mają za zadanie rozważanie wpływu globalizacji na postawy, wartości i przekonania, wpływu mediów i technologii na sposób komunikowania się i międzyludzkie interakcje. Temat ma być zrealizowany na podstawie powieści Christophera Kocha *Rok niebezpiecznego życia* (praca australijskiego reportera w Indiach), dramatu Nicka Enrighta *A Man With Five Children* (czterokrotnie powtórzone co 7 lat wywiady na temat życia kilku Australijczyków w końcu XX w.), filmu *The Castle* w reżyserii Roba Sitcha (Australia 1997) lub wybranych sekcji *Wikipedii: Welcome page, Main portal, Community portal, Information, Wikimedia, Wiki community, How to edit a page, Help*.

Zachodnia Australia: 43% mediów

W dokumencie *English – Suggested Text List* dla Zachodniej Australii wymieniono prócz 189 powieści i 37 opowiadań (33%), 10 autorów poezji (1%), 79 dramatów (11%), 87 przykładów prozy *non-fiction* (12%), 178 filmów fabularnych, 3 krótkometrażowe, 26 dokumentalnych, satyryczny, 3 animowane (film – 30%), 25 dramatów telewizyjnych, 35 sitcomów, 8 telewizyjnych komedii, dwie opery mydlane, dziewięć radiowych programów poświęconych książkom, dyskusjom na tematy kultury i edukacji (media 1%), pięć stron internetowych, sześć filmów z You Tube – m.in. przemówienia Martina Luthera Kinga i gen. D. Eisenhowera (multimedia 2%). Proporcje te świadczą, jak ważną rangę mają we współczesnej australijskiej szkole medialne i multimedialne teksty. W Zachodniej Australii teksty filmowe, medialne i multimedialne stanowią 43% ogółu lektur, co odzwierciedla ich udział w codziennym życiu współczesnego człowieka. *Curriculum* w postaci *English Learning Area Statement* na równi ze słuchaniem, mówieniem, czytaniem

i pisaniem stawia krytyczne oglądanie tekstów wizualnych (m.in. filmów, programów telewizyjnych, posterów, gazet, reklam, tekstów produkowanych przez komputery), rozumienie manipulowania wizualnymi konwencjami, takimi jak symbolika, stereotypizacja, kompozycja, layout [s. 84, 90].

Materiały metodyczne

Zbadano wybrane materiały metodyczne dla nauczycieli języka angielskiego. Okazało się, że występują w nich tematy, wymienione powyżej. Pomagają nauczycielom rozwijać uczniowskie umiejętności rozumienia i tworzenia przekazów medialnych w języku angielskim. Pojawiają się też problemy wartościowania w mediach, znaczenia dodawanych do tekstu fotografii, redagowania wiadomości radiowych i telewizyjnych z określonego punktu widzenia medialnych potentatów, targetu reklamy, własności medialnej, niezależności mediów [de Silva Joyce, 2005, s. 141-162], funkcji składników wiadomości telewizyjnych (sygnał muzyczny, logo, tło, światło, lektor, *gadające głowy*, świadkowie, *embedded reporters*, reklamy, układ wiadomości, ich długość itp.), radiowych (urywanie rozmów ze słuchaczami, szerzenie strachu, stronniczość, przesada, emocjonalny język, ton głosu, jednostronni eksperci). Poruszono problemy moderowania *You Tube* oraz *FaceBooka & My Space*, blogów [Beruer, Naptine, 2008, s. 47-58]. Ćwiczenia w tworzeniu słuchowiska mają natomiast za zadanie uzmysłowić uczniom rolę głosu, efektów dźwiękowych i muzyki w tworzeniu mentalnych obrazów oraz pomóc im określić rolę radia w społeczeństwie i różnice między stacjami radiowymi [Eshuys, Guest, 1993a, s. 162-198]. Kształci się też na filmowych przykładach (np. *Stowarzyszenia Umarłych Poetów* Petera Weira) umiejętność określania emocjonalnej roli, np. efektów dźwiękowych i specjalnych, funkcji oświetlenia, filtrów, zbliżeń, koloru, kompozycji obrazu, ruchów kamery [Eshuys, Guest, Phelan, 1994, s. 162-198]. Uczniom przedstawia się wzorce korzystania ze stron internetowych oraz ich tworzenia [Lyndall, Lovell, 2003, s. 145-146]. Wiele uwagi poświęca się telewizji: jakie funkcje spełnia? Czy wiadomości muszą być sensacyjne i złe? Czego nie można pokazać? Czy telewizja upraszcza złożone kompleksy wydarzeń? [Eshuys, Guest, 1993b, s. 181-213].

Praktyka dydaktyczna

Przeprowadzone z uczniami, nauczycielami i rodzicami wywiady oraz obserwacje, zebrane podczas wizytowania *Homebush Boys High School* w Sydney potwierdzają, że komputer jest ważnym narzędziem pracy australijskiego nauczyciela języka angielskiego. Wiele pracowni przedmiotowych wyposażonych jest nie tylko w tradycyjne ławki, lecz także w ustawione pod ścianami stanowiska komputerowe. Podczas lekcji nauczyciele posługują się tablicami interaktywnymi, pobranymi z internetowych portali materiałami i komputerowymi wydrukami. Takie przygotowanie zajęć umożliwiają dobrze wyposażone w sprzęt komputerowy nauczycielskie gabinety, a także wysoka jakość materiałów dydaktycznych – publikowanych w formach książkowych i on-line przez doświadczonych nauczycieli i pracowników wyższych uczelni. Niektóre omawiane na lekcjach lektury (np. *Parvana* Deborah Ellis) kończą się adresami portali, w których można znaleźć więcej informacji o przedstawionym problemie, a przy nazwie wydawnictwa podawany bywa adres

internetowy jego strony z pomocami dla nauczycieli. Co cztery lata lektury są wymieniane, więc wydawnictwa dbają o jakość swoich publikacji, aby zapewnić sobie trwałą pozycję na przynoszącym dochody edukacyjnym rynku.

Wnioski

1. Wykorzystywanie technologii komputerowych osadza teksty językowe w medialnym kontekście, czyniąc je istotnymi dla współczesnego odbiorcy, kształtując umiejętność krytycznego odbioru i prezentując wzorce porozumiewania się.
2. Zamieszczanie tekstów i komentarzy na oficjalnych stronach umożliwia ich łatwą aktualizację, zapewnia poprawną edycję, dostępność oraz obniża koszty edukacji (podręczniki stają się zbędne).
3. Wykorzystywanie technologii komputerowych ułatwia dostosowanie procesu dydaktycznego do potrzeb zespołów klasowych i poszczególnych uczniów, wiąże ich z nowym społeczeństwem poprzez zapewnienie uczestnictwa (*Classmates, FaceBook, My Space, Wikipedia, You Tube* itp).

Bibliografia i netografia

Academic English. English Stage 6. Support Document 2009-2010 for English (ESL)

Module B: Texts and Society. Board of Studies New South Wales

http://www.boardofstudies.nsw.edu.au/syllabus_hsc/pdf_doc/academic-english-support-2009-2012.pdf [dostęp 10.06.2010]

Ames R.: *Estetyka obrazu wideo* [W:] *Pejzaże audiowizualne. Telewizja, wideo, komputer.*

Wybór, wstęp i opracowanie A. Gwóźdź. Universitas, Kraków 1997

Breuer I., Naptine M., O'Shea R.: *Persuasive Language in Media Texts.* Insight

Publications, Elsternwick Victoria 2008

English Learning Area Statement, Curriculum Council Western Australia

www.curriculum.wa.edu.au/.../Curriculum+Framework+Learning+Statement+for+English.pdf [dostęp 10.06.2010]

English Stage 6. Prescriptions: Area of Study, Electives and Texts. Higher School Certificate 2009-2012. Board of Studies New South Wales

http://www.boardofstudies.nsw.edu.au/syllabus_hsc/pdf_doc/eng_stg6_prescrpt_0912.pdf [dostęp 10.06.2010]

English – Suggested Text List, Curriculum Council Western Australia

http://www.curriculum.wa.edu.au/.../English_Suggested_text_list_for_English_course.pdf [dostęp 10.06.2010]

Eshuys J., Guest V.: *English Power.* Book 2. Jacaranda Wiley, Sydney-Melbourne 1993a

Eshuys J., Guest V.: *English Power.* Book 3. Jacaranda Wiley, Sydney-Melbourne 1993b

Eshuys J., Guest V., Phelan P.: *English Power.* Book 4. Jacaranda Wiley LTD,

Sydney-Melbourne 1994

HSC English Prescriptions. Advanced speeches 2009-2012, Board of Studies New South Wales. http://www.boardofstudies.nsw.edu.au/syllabus_hsc/pdf_doc/english-advanced-speeches-2009-2012.pdf [dostęp 10.06.2010]

HSC English Prescriptions. Standard speeches 2009-2012, Board of Studies New South Wales 2007. http://www.boardofstudies.nsw.edu.au/syllabus_hsc/pdf_doc/english-standard-speeches-2009-2012.pdf [dostęp 10.06.2010]

Lyndall H., Lovell G.: *Language, context and meaning. Book 2*. Hinemann, Melbourne 2003, s. 145-146

SeaChange <http://www.abc.net.au/seachange/phrani.htm> [dostęp 10.06.2010]

de Silva Joyce H.: *Developing Writing Skills. Teacher Resource Book*, vol. 1, 2, Phoenix Education PTY LTD, Melbourne-Sydney 2005. *Smithsonian National Museum of American History September 11 website*. <http://americanhistory.si.edu/september11> [dostęp 10.06.2010]

Workplace and Community Texts. English Stage 6. Support Document 2009-2012 for English (Standard) Module C: Text and Society, English (ESL) Module B: Texts and Society. Board of Studies New South Wales. http://www.boardofstudies.nsw.edu.au/syllabus_hsc/pdf_doc/english-workplace-community-texts-09-12.pdf [dostęp 10.06.2010]